

Tóth Dávid

**A pénz- és bélyegforgalom biztonsága elleni bűncselekmények büntetőjogi
és kriminológiai aspektusai**

Doktori (PhD) értekezés

Tézisek



Témavezetők:

Prof. Dr. Tóth Mihály MTA doktora.

Prof. Dr. Kóhalmi László PhD.

Pécs, 2018.

Tartalomjegyzék

I. Rész

Kitűzött kutatási feladat összefoglalása, a téma aktualitása

1. Bevezetés	2
2. A téma aktualitása.....	2
2.1. A pénzhamisítás gazdaságbiztonsági kockázatai	2
2.2. A bankkártya csalások által okozott károk számokban.....	5

II. Rész

A kutatás célkitűzései és módszertana

3. Az értekezés célkitűzései	8
4. A kutatás módszertana	8

III. Rész

A kutatási eredmények összefoglalása, hasznosítási lehetőségek

5. A kutatás eredmények összegzése	9
6. Summary of the research.....	13

IV. Rész

A témakörből készült publikációs jegyzék

7. A szerző publikációs jegyzéke	18
--	----

I. Rész

Kitűzött kutatási feladat összefoglalása

1. Bevezetés

Az ember mindennapjait meghatározza a pénz. Pénzért dolgozunk, pénzzel fizetünk mindennap a boltokban, és a különböző híradókban is a pénz körül forog minden. Az államnak, a gazdaságnak és a társadalomnak, vagyis minden egyes embernek különös érdeke fűződik ahhoz, hogy a pénz amivel fizetünk eredeti és mögötte valódi érték legyen.

A Pénz, illetve egyéb értékpapírok és készpénz-helyettesítő fizetési eszközök nélkül a mai társadalmi rendszerek összeomlanának. Bár az elektronikus pénzforgalom – átutalások, bankkártyás fizetések, elektronikus számlák (pl.: paypal) – egyre inkább elterjedőbe vannak, még ma is a készpénz az úr. Hamis vagy hamisított pénzek jelentős mennyiségű forgalomba kerülése óriási károkat tudnak okozni még a legstabilabb pénzügyi alapokon álló országokban is. Éppen ezek miatt fontos, hogy legyen egy jól kiépített büntetőjogi szabályozás a pénzhamisítókkal, a hamis, illetve hamisított pénzek forgalomba kerülésével szemben, ezzel védve a forgalom biztonságát.

2. A téma aktualitása

2.1. A pénzhamisítás gazdaságbiztonsági kockázatai

A pénzhamisításról általában elmondható, hogy sérti az állam pénzkibocsátási monopóliumát, a pénzforgalom biztonságát, és a pénzbe, mint fizetőeszközbe vetett bizalmat. Nagy mennyiségű hamis vagy hamisított pénz forgalomba kerülése veszélyezteti az állam gazdasági rendjét, valamint a pénzeszközök és az árualap egyensúlyát.

John F. Chant tanulmánya¹ kimutatta, hogy a pénzhamisításnak az „árát” három oldalról fizetjük meg. Ez a három a pénzhamisítás

- redisztribúciós költsége,
- prevenciók költsége,
- s végül bizalmi költsége.

A *redisztribúciós költség* a vásárlóerő csökkenésére utal, amelyet azok szenvednek el, akiknél hamis pénzt találnak. Végző soron annál keletkezik anyagi kár, akinél kiderül a pénz hamis

¹ CHANT, John F, The Canadian experience with counterfeiting. Bank of Canada review. 2004. 42-54. o.

volta, addig az kvázi eredeti pénzként cirkulál. Ez a költség magába foglalja azokat a javakat és szolgáltatásokat, amelyekkel az áldozatok kereskednek a hamis pénzért cserébe. Egy további redisztribúciós költség is ered ebből, mivel a hamis pénzek gyakorlatilag kiszorítják a valódi, jegybank által kibocsátott pénzeket a forgalomból. Ahogy Thomas Gresham fogalmazott: „A rossz pénz kiszorítja a forgalomból a jó pénzt.” Ezt nevezzük Gresham törvényének, amelyet valójában Nicolaus Copernicus fedezett fel 1526-ban, és publikálta a *Monetae cudendae ratio* című tanulmányában.² Végezetül a jegybank elveszti a pénzhamisítókkal szemben az ún. *seigniorage*-t (pénzkibocsátásából eredő profitot) is. A redisztribúciós költségek egyéni szinten okoznak kár, s nem közösségi szinten a gazdaságnak.

A *prevenációs költségek* azokból az erőfeszítésekből származnak, hogy megszabaduljanak a pénzhamisításból eredő redisztribúciós költségek viselésétől. A költségek két alanyi körnél különböző módon jelentkeznek. E két alanyi kör:

- az individuumok, illetve az üzleti élet,
- a kormányzat és a központi bank.

A vállalkozások, illetve az individuumok a hamis pénz elfogadásának elkerülése érdekében pénzellenőrző eszközöket (pl.: UV-lámpát, hamis pénz detektort) vásárolnak. Emellett kiadásként merülhet fel a személyzet pénzhamisítás megelőzése érdekében elvégzett felvilágosító tréningje is.

A kormányzat és a központi bank prevenációs törekvései közvetlen módon kívánják meggátolni a pénzhamisítást. A kormányzati oldalról ezek a költségek magába foglalják a rendészeti, és bírósági kiadásokat. A központi bankok költségei pedig a biztonsági jegyek folyamatos fejlesztéséből, illetve az elavult biztonsági jegyekkel ellátott pénzek forgalomból való kivonásából erednek. Egy többszerzős tanulmány³ rámutatott arra, hogy az új bankjegyek kibocsátása jelentős kiadásokat okozhat, így például az Egyesült Államokban 2003 és 2013 között a bankjegyek biztonsági fejlesztésére, éves szinten átlagosan 11 millió dollárt költöttek. A redisztribúciós költségekkel szemben a prevenációs költségek a társadalom egészének okoznak kárt. A pénzhamisításból eredő közvetlen károk többszörösére is ugorhat a prevenációs költségek összege. Brantingham és Easton közös tanulmánya⁴ kimutatta, hogy Kanadában a vagyon elleni bűncselekmények 1996-ban 12.5 milliárd kárt okoztak, míg a prevenációs költségek ennek a 2,5 szeresét tették ki.

² CHOWN, J. F., *A History of Money From AD 800*. London: Routledge. 1994. 16. o.

³ VILES, Nathan – RUSH, Alexandra – ROHLING, Thomas, *The Social Costs of Currency Counterfeiting*. Research Discussion Paper. Reserve Bank of Australia. 2015. 8. o.

⁴ BRANTINGHAM, Paul – EASTON, Stephen T., *The Costs of Crime: Who Pays and How Much? 1998 Update*. In: Fraser Institute Critical Issues Bulletin. Vancouver, BC. The Fraser Institute. 1998. 9. o.

A pénzhamisítás bizalmi költségei (*confidence costs*) a pénz hálózati karakterisztikájából erednek. Csakúgy, mint a telefon, a pénz sem sokat érne egy személynek, ha mások nem használnák. Néhány embernek azon döntése, hogy a pénz használatáról áttérjenek más fizetőeszközre, költségeket fog keletkeztetni a pénz használóinál, mivel kevesebb tranzakciós partnerük lesz. A pénzt, mint fizetőeszközt ellehetetlenítheti, ha kritikus számú ember elveszti a bizalmát egy meghatározott címletben, vagy akár a valuta egészében.⁵

E tanulmányban foglalt megállapításokat a Magyarországi gyakorlat is alátámasztja, mivel 1999-ben ki kellett vonni a forgalomból az 5000 forintos címleteket, mert olyan jó minőségű hamisítványok kerültek a forgalomba, hogy teljes egészében megingatták az ilyen címletű fizetőeszközbe vetett bizalmat.

A fizetőeszközbe vetett bizalomnak a megingását az USA Nemzeti Kutatási Tanácsának Pénzhamisítás Elleni Technológiák nevű bizottsága egy tanulmányában⁶ ezt a pénzhamisítás *pszichológiai hatásaként* írja le. Az államok felismerték, hogy a pénzhamisítás pszichológiai hatása miatt nemzetbiztonsági kockázatot jelent, s nemcsak a bűnözés szintjén jelenthet problémát, hanem akár háború eszköze is lehet. Példaként említhető erre az, amikor a brit kormányzat destabilizálni kívánta az Amerikai Kontinentális Kormányzatot a függetlenségi háború alatt hamis pénzekkel.⁷ Hasonló eset volt, amikor az amerikai polgárháború alatt az északi Unionisták küldtek hamis dollárokat déli konföderációra,⁸ illetve amikor a második világháború alatt a német kormányzat készített magas minőségű brit 5 fontosokat.

A hamis pénzek forgalomba kerülésének *inflációs* hatásai is lehetnek. Ennek oka, hogy hirtelen kerül nagy mennyiségű pénz a gazdaságba (több van forgalomban, mint amennyinek ideálisan kéne lennie). Megnö a vásárlóerő, és megnő a kereslet a javakra, illetve szolgáltatásokra. S mivel a kínálat nem tud megfelelni a keresletnek, a javak szűkössé válnak, s természetesen megnövekednek az árak. Ezt követően a fogyasztóknak többet kell fizetniük ugyanazon mennyiségű javakért. Minél nagyobb az infláció, annál kevesebbet ér egy darab bankjegy fizetőereje. A pénz fokozatosan elértéktelenedik. A nagy mennyiségű hamis pénz által okozott kínálati szűkösségnek egy másik negatív hatása is lehet, hogy a fekete- vagy szürkegazdaságba terelheti a fogyasztást. Az infláció, a pénz elértéktelenedése, és a feketegazdaság térnyerése

⁵ NOSAL, Ed – WALLACE, Neil, A model of (the threat of) counterfeiting. *Journal of Monetary Economics*. Volume 54, Issue 4, May 2007. 994–1001. o.

⁶ Committee on Technologies to Deter Currency Counterfeiting, National Research Council: A Path to the Next Generation of U.S. Banknotes: Keeping Them Real. National Academies Press. 2015. 13-14. o.

⁷ COOLEY, John W, *Currency Wars: How Forged Money is the New Weapon of Mass Destruction*. Skyhorse Publishing; First Edition edition. 2008. pp. 69-99.

⁸ SMITH, Laurence Dwight, *Counterfeiting a crime against the people*. W. W. Norton and Company Inc. New York. 1944. 82. o.

együttesen komoly károkat okoz a gazdaságnak. Tovább fokozhatja az infláció káros hatásait, ha más országokból alacsonyabb áron, dömping mennyiségben elárasztják javakkal a hamis pénzekkel terhelt országot s így tovább gyengül az ország gazdaságbiztonsága. Monnet szerint⁹ akkor lehet a pénzhamisításnak igazán komoly inflációs hatása, hogyha a hamis pénzek előállításának költségei jelentősen csökkennek.

2.2. A bankkártya csalások által okozott károk számokban

A világ pénzügyi rendszerét elemző Nilson Report 2017 októberében kiadott jelentésében¹⁰ kimutatta, hogy bankkártya csalások világszerte összesen 22.8 milliárd dollár kárt okoztak 2016-ban, amely 4.4%-os emelkedést hozott. Ez a statisztika magába foglalja a bűnelkövetők által okozott károkat a:

- bankkártya kibocsátóknak;
- bankkártya tranzakciót lebonyolító kereskedőknek;
- bankautomatát üzemeltetőknek;
- bankkártyatulajdonosoknak.

2015-ben ez a szám 21.84 milliárd dollár volt, amely 2014-hez képest még szignifikánsabb, 20,6%-os emelkedés volt.

Az alábbi diagram azt mutatja, hogy 100 dollár kártyaforgalomra, hány cent kár jutott éves szinten világszerte:



⁹ MONNET, Cyril, Counterfeiting and inflation. In: Working paper series. European Central Bank. No. 512 / August 2005. 5. o.

¹⁰ The Nilson Report 2017 october / issue 1118. HSN Consultants Inc. 2017. 1. o.

1.számú diagram: 100 dollár kártyaforgalomból hány cent kárt okoztak a bűnelkövetők világszerte¹¹

Az ACI Universal payments felmérése¹² szerint, ahol bankkártya használókat kérdeztek meg arról, hogy 2016-ban érte-e őket bankkártyával kapcsolatos visszaélés.

	Ország	Összes bankkártya használók hány százaléka vált áldozattá	százalékos változás 2014-2016 között
1.	Mexikó	56%	+23%
2.	Brazília	49%	+19%
3.	USA	47%	+6%
4.	Ausztrália	40%	+9%
5.	India	37%	-4%
6.	Szingapúr	36%	+8%
7.	Kanada	35%	+14%
8.	Dél-Afrika	33%	+3%
9.	Franciaország	29%	+3%
10.	Egyesült Királyság	29%	+1%
11.	Olaszország	27%	+7%
12.	Dubai	27%	-17%
13.	Spanyolország	26%	nincs teljes adat
14.	Indonézia	26%	+4%
15.	Thaiföld	23%	nincs teljes adat
16.	Új-Zéland	20%	+3%

¹¹ The Nilson Report 2017 october / issue 1118. HSN Consultants Inc. 2017. 1-6. o.

¹² <https://www.aciworldwide.com/lp/fraud-survey/results> (letöltés ideje: 2017. 10. 15.)

17.	Németország	18%	+2%
18.	Svédország	14%	+4%
19.	Hollandia	14%	+1%
20.	Magyarország	9%	nincs teljes adat

I.számú táblázat: A bankkártya felhasználók hány százalékát érte anyagi kár.¹³

Magyarország, Thaiföld, Spanyolország vonatkozásában azért nem mutatható ki változás, mert 2014-ben még ezekben az országokban nem volt erre vonatkozó felmérés.

A táblázat érdekessége, hogy majdnem valamennyi országban nőtt a bankkártyacsalások aránya az elmúlt években. Riasztó szám, hogy Mexikóban több mint az ügyfelek fele, Brazíliában és az Egyesült Államokban pedig közel az ügyfelek 50%-a vált már bankkártya csalások áldozatává.

Az ACI felmérése szerint majdnem minden harmadik banki ügyfél vált bankkártya csalások áldozatává az elmúlt öt évben. A bankkártya és hitelkártya tulajdonosok közel 17% nem csak egy hanem több alkalommal is vált bűncselekmények áldozatává az elmúlt 5 évben.¹⁴

Akár egyedi ügyek is jelentős károkat tudnak okozni. 2011-ben Rogelio Hacket Jr. ítélték az Egyesült Államokban, mivel bankkártyák ellopásán keresztül 36 millió dollár értékben okozott vagyoni károkat.¹⁵

¹³ <https://www.aciworldwide.com/lp/fraud-survey/results> (letöltés ideje: 2017. 10. 15.)

¹⁴ <https://www.aciworldwide.com/-/media/files/collateral/trends/2016-global-consumer-card-fraud-where-card-fraud-is-coming-from.pdf> (letöltés ideje: 2017. 10. 15.)

¹⁵ SINGER, P.W. – FRIEDMAN, Allan: Cybersecurity and cyberwar. What everyone needs to know. Oxford University Press, New York. 2014. (elektronikus könyv, oldalszám nélkül)

II. Rész

A kutatás célkitűzései és módszertana

3. Az értekezés célkitűzései

Az értekezés a „Pénz- és bélyegforgalom biztonsága elleni bűncselekmények büntetőjogi és kriminológiai aspektusai” címet viseli. A címből következően a disszertáció célkitűzései közé tartozik, hogy elemezze a Btk. XXXVIII. Fejezetében szabályozott bűncselekmények büntető anyagi jogi szabályait, feltárja az esetleges hiányosságokat, és azokkal kapcsolatban jogfejlesztésre irányuló javaslatokat fogalmazzon meg.

Az adekvát büntetőjogi szabályozás mellett nagy szerepe van a bűnözés elleni küzdelemben a nem jogi eszközöknek, a prevenciónak is. Cesare Beccaria is megfogalmazta, hogy jobb a bűncselekményeket megelőzni, mint büntetni. Az értekezés emiatt a kriminológia tudományának egyik részterületével, a bűnmegelőzés lehetséges eszközeinek felkutatásával is kívánja megfogalmazni azokat a javaslatokat, amelyek visszaszoríthatják a fizetőeszközök forgalmát sértő bűncselekményeket.

4. A kutatás módszertana

Az értekezés leíró, illetve kritikai módszerrel elemzi a pénz- és bélyegforgalom biztonsága elleni bűncselekményekre vonatkozó hatályos büntetőjogi szabályokat.

A disszertáció megírása során elsősorban könyvtári forrásokra támaszkodtam. Ennek során felhasználtam a témára vonatkozó hazai és külföldi monográfiákat, kommentárokat, tankönyveket, szaktanulmányokat, a hatályos és korabeli jogforrásokat. Ezek mellett az értekezésben a joggyakorlat elemzésénél bírósági határozatokat is feldolgoztam.

Az értekezés első részeiben a pénzhamisítás jogtörténeti aspektusait tekintem át. A gazdag jogtörténeti múltra visszatekintő bűncselekmény múltbeli szabályozási hibái tanulsággal szolgálhatnak a jelenkori jogalkotás számára is.

A disszertációban elemzésre kerültek a hatályos külföldi – német nyelvű és angolszász jogterületek – szabályozási megoldásai. A hasonlóságok és különbségek elősegítik a hazai jogfejlesztésre és bűnmegelőzésre irányuló javaslatok megfogalmazását.

Külön fejezeteket szentelek a vonatkozó nemzetközi és európai uniós jogforrásokra.

III. Rész

Kutatási eredmények összefoglalása, hasznosítási lehetőségek

5. A kutatási eredmények összegzése

A pénz- és bélyegforgalom biztonsága elleni bűncselekményekkel foglalkozó értekezésem alapvetések című része feltárta a releváns bűncselekmények potenciális és valós gazdaságbiztonsági kockázatait. A hamis pénzek forgalomba kerülése egyéni és közösségi szinten is vagyoni és gazdasági károkat okoz.

Ezt követően az értekezés II. része a pénzhamisítás büntetőjogi és kriminológiai aspektusait vizsgálta. Áttekintette a külföldi és a hazai jogtörténet pénzhamisításra vonatkozó főbb jogforrásait, a különböző korszakok elméleti és gyakorlati problémáit és megoldásait. A joghistóriai fejezetek után a pénzhamisítás a hatályos számos külföldi ország (elsősorban a német, osztrák, és angolszász jogrendszerek) pénzhamisításra vonatkozó büntetőjogi szabályozását mutattam be. A jogösszehasonlító fejtegetéseket követően vizsgáltam a nemzetközi és európai uniós jogforrásokat. Végezetül a II. rész záró részében a hatályos magyar szabályozást analizáltam, megfogalmaztam de lege ferenda javaslatokat és a kriminológia fejezetben a bűnmegelőzés lehetséges jogi és nem jogi eszközeit kutattam.

Hasonló szisztémában épült fel a III. rész a bélyeghamisításról és a IV. rész a készpénz-helyettesítő fizetési eszközökkel kapcsolatos bűncselekményekről.

A dolgozatom V. záró részében összefoglalóan mutatom be a pénz- és bélyegforgalom biztonsága elleni bűncselekmények büntetőjogi és kriminológiai téziseit.

1. a pénzhamisítás bűncselekménye jelentős gazdaságbiztonsági kockázatot jelent az államok számára. A bűncselekményét árát három oldalról fizetjük meg:

- redisztribúciós költség, amely vásárlóerő csökkenésére utal, azon személyeknél, akiknél végül megtalálják a hamis pénzt.
- prevenciók költség, amely a pénzhamisítás elleni küzdelem költségeit foglalja magába.
- és a bizalmi költség, amely az állampolgárok és országok a pénzbe, mint fizetőeszközbe vetett bizalom megrendülését mutatja.

2. A készpénz-helyettesítő fizetési eszközök (bankkártyák, étkezési utalványok, elektronikus pénz) elterjedésével sok szempontból egyre kényelmesebbé válik az életünk, de a bűnelkövetők

újabb és újabb technológiai eszközök és módszerek bevetésével egyre könnyebben tudnak az ilyen forgalmi eszközökkel visszaélni.

3. A fenti kockázatok miatt fontos a bűnmegelőzés, amely adekvát büntetőjogi és jogon kívüli eszközökkel érhető el. Az értekezés fő célkitűzése volt ezeket feltárni.

4. A pénzhamisítás bűncselekménye gazdag múltra tekint vissza, valószínűleg egyidős a pénz megjelenésével. A hamis pénzek már a pénzverés korszaka előtt is megjelentek, amelyet jogforrások és régészeti leletek bizonyítanak.

5. Már az ókori civilizációk szerint is büntetendő cselekmény volt, kezdetben a csalás körébe vonták, később attól elválasztva, önállóan szabályozták. Az ókori Rómában a principátus ideje alatt jelent meg az a felfogás, hogy a pénzhamisító cselekményével magát az uralkodót sérti meg, és ezzel felségárulást, hűtlenséget követ el.

6. A principátus alatt megjelent szemlélet évszázadokig meghatározta a középkori európai államok gondolkodását a bűncselekményről. Ezért ezt a bűncselekményt a szokásjog (pl.: a Szász Tükör) és később az írott jog (pl.: a Constitutio Criminalis Carolina) is szigorúan rendelte büntetni. A szankció jellemzően halálbüntetés, testcsontkító büntetések, pénzbüntetés és szabadságvesztés volt.

7. A felvilágosodás korszakában és a polgári korszak kódexeiben kezdett megváltozni ez a nézőpont, és fokozatosan átsorolták a pénzhamisítást a vagyon elleni bűncselekmények közé. Cesare Beccaria már tagadta a bűncselekmény közjogi jellegét. A büntetések humanizálódtak, a fő büntetési nem a szabadságvesztés lett.

8. A magyar jogfejlődés kezdetén a szokásjog rendelte büntetni a pénzhamisítást. Az első írott a pénzhamisításról jogforrás III. András király uralkodása idejéből származik.

9. Később több törvényben megjelent, így Károly Róbert idején, illetve Mátyás király törvényeiben. I. Mátyás uralkodása idején már *expressis verbis* ki volt mondva, hogy a pénzhamisítás hűtlenségi bűncselekmény, csak úgy, mint a középkor többi államában. A bűnelkövetők büntetése ennél fogva halál volt.

10. A jogalkalmazást évszázadokig meghatározó szokásjogi gyűjtemény, Werbőczy István Hármaskönyve is hűtlenségnek tartotta a pénzhamisítást.

11. A háborús és kaotikus viszonyok a 16. században kedveztek a hamis pénz készítőinek, gyakori bűncselekménynek számított, ezért nevezhetjük e korszakot a „pénzhamisítás virágkorának.”

12. Az 1723. évi IX. törvénycikk is fenntartotta a pénzhamisítás közjogi jellegét, 50 forint feletti értékre elkövetett pénzhamisítást fej- és jószágvesztéssel rendelte büntetni. A törvény még a 19. század közepén is hatályban maradt, amely már nem felelt meg a kor elvárásainak.

Jogalkalmazási problémák jelentek meg a papírpénzek megjelenésével, és a halálbüntetés szankcióját túl szigorúnak találták a bíróságok.

13. A Csemegi-kódex megszüntette a pénzhamisítókkal szemben a halálbüntetés alkalmazásának lehetőségét, és differenciáltan tíz szakaszban szabályozta a tényállást.

14. Az 1961. évi V. törvény már a bűncselekményt a népgazdaság elleni bűntettek közé sorolta, és együtt szabályozta a bélyeghamisítással.

15. Az 1978. évi IV. törvény formailag egyszerűsítette a szabályozást. A pénz büntetőjogi fogalmát külön törvényerejű rendelet tartalmazta. A törvény hatálya alatt gazdag joggyakorlat alakult ki. Elsősorban elhatárolási, rendbeliségi és elkövetési tárggyal kapcsolatos problémák merültek fel.

16. A vizsgált külföldi hatályos szabályozási modellek mindegyike nagy szigorral rendeli büntetni a pénzhamisítást. A német Büntető Törvénykönyv nagy mozgásszabadságot biztosít a német bíróságok számára. Az elkövetési tárgyaknál még az ún. fantáziapénzek esetén is megállapítják a tényállást, mivel a célkutató értelmezésük szerint ez is sérti a pénzforgalom rendjét.

17. Mai napig a legfontosabb multilaterális nemzetközi szerződés az pénzhamisítás visszaszorítására hozott 1929-ben elfogadott Genfi Egyezmény. Az Egyezmény számos bűnügyi együttműködéssel kapcsolatos szabályt tartalmaz, alapja az uniós jogforrásoknak, és egyik legfontosabb szabálya, hogy előírja a részes államok számára, hogy az külföldi pénz nemeket büntetőjogi védelem szempontjából nem szabad diszkriminálni.

18. Az Európai Unióban először a 2000/383/IB. számú tanácsi kerethatározat írt elő jogharmonizációs kötelezettségeket a tagállamok számára, hogy hatékony büntetőjogi eszközökkel védjék az eurót, amelyet 2002-ben vezettek be. Az Európai Bizottság javaslatára a Tanács és az Európai Parlament elfogadta 2014/62/EU irányelvet, amely felváltotta a korábbi tanácsi kerethatározatot. Ez a tagállamok számára büntetőjogi minimumszabályokat állapított meg.

19. A hatályos magyar Büntető Törvénykönyv pénzhamisításra vonatkozó tényállást tekintetében megállapítható, hogy a magyar szabályozás megfelel a nemzetközi és EU-s jogforrásoknak.

20. A dolgozat jogalkotó számára kínál hasznosítási lehetőségeket. De lege ferenda javasolom elsőként a hamis pénz kiadásának, mint önálló tényállásnak a visszaállítását. Egyrészt valósabb statisztikai képet kapnánk a komoly pénzhamisításos ügyekről, s külön kerülnének regisztrálásra a viszonylag bagatell bűncselekménynek számító hamis pénz kiadásos esetek. Másrészt a jelenlegi szabályozás alapján csekély tárgyi súlyú ügyekben egy szigorúan

szankcionált bűncselekmény miatt indulhat büntetőeljárás, amely mind generál-, mind speciál preventív szempontból indokolatlan és nem veszi figyelembe a társadalomra veszélyességét.

21. További javaslatom a pénzhamisítás elősegítése nevezetű deliktum az eltörlése, hiszen e tényállás szükségességét a jelenlegi uniós szabályozás nem követeli meg, a pénzhamisítás előkészületének büntetése is kimeríti jogharmonizációs kötelezettségünket, valamint a gyakorlatban is statisztikailag szinte nem is létezik a bűncselekmény.

22. Végezetül javaslom a pénzhamisítás elkövetési tárgyának pontosítását. Az álpénzek készítését is a pénzhamisítás körébe vonnám, illetve értékpapíroknál taxatív felsorolást alkalmaznék.

23. A pénzhamisítás elleni küzdelem jogon kívüli eszközehez tartozik egyrészt a bankjegyek gyártástechnológiájával kapcsolatos védelme, másrészt a bankjegyekkel hivatásszerűen foglalkozó pénzügyi dolgozók, valamint az állampolgárok képzése és tájékoztatása az aktív bűnmegelőzési eszköztár részét képezi. A Magyar Nemzeti Bank az elmúlt években megújította a bankjegyeket, amely segítheti visszaszorítani a bűnözés ezen formáját. Az aktív védelmi eszköztár fejlesztésére pozitív példa a Periklész 2020 akcióprogram, amelyben javaslom, hogy Magyarország a jövőben aktívabban vegyen részt.

24. A bélyeghamisítás hatályos tényállása a magyar Büntető Törvénykönyvben megfelel a büntető jogalkotással szemben támasztott formai követelményeknek, meglátásom szerint nincs szükség a módosítására.

25. Arra az esetre, ha a bélyeghamisítások száma jelentősen megnövekedne a jövőben, javasolnám de lege ferenda a német szabályozáshoz hasonlóan, hogy a szankció öt évig terjedő szabadságvesztés legyen, illetve az előkészület is büntetendő legyen.

26. A készpénz-helyettesítő fizetési eszközök elterjedésével, az ezzel kapcsolatos bűncselekmények száma is nőtt.

27. Az információ-technológia fejlődésével az elkövetők újabb és újabb eszközöket (pl.: skimmer, phishing) eszközöket vetnek be, hogy gyorsan és hatékonyan kövessenek el visszaéléseket.

28. Pozitív fejlemény az Európai Unióban, hogy a Bizottság kidolgozott egy irányelvtervezetet, amely ha elfogadásra kerül, modernizálja a készpénz-helyettesítő fizetési eszközökkel kapcsolatos büntetőjogi szabályokat a tagállamokban, és emellett jogközelítést is megvalósít, amely visszatartja az elkövetőket, az ún. forum shopping jelenségtől.

29. A taxatív felsorolás helyett, de lege ferenda javaslom, az elektronikus készpénz-helyettesítő fizetési eszköz meghatározásánál a példálózó jellegű felsorolást. Bevinném e körbe a virtuális pénzeszközöket is, amelynek meghatározásánál alapul venném az irányelvtervezet elkövetési

tárgyakra vonatkozó rendelkezéseit, még abban az esetben is, ha esetleg nem lépne az életbe a jövőben.

30. De lege ferenda javaslom a készpénz-helyettesítő fizetési eszköz hamisításának elősegítése nevű tényállás eltörlését a büntető törvénykönyvből. Meglátásom szerint a tényállás felesleges duplum, azok után, hogy a készpénz-helyettesítő fizetési eszköz hamisításának előkészületi stádiuma is már büntetendő.

6. The summary of the results of the research

In the basic premises titled part of my dissertation which dealt with the criminal offenses relating to counterfeiting currencies and philatelic forgeries, revealed the potential and real economic risks of the relevant crimes. The release of the counterfeit money in the legal tender causes financial and economic damage in an individual and a communal level as well.

Then the second part of the dissertation analyses the criminal law and criminological aspects of counterfeiting money. It reviewed the most important legal sources of the foreign and the domestic legal history regarding counterfeiting money, and the theoretical and practical problems and solutions of the different epochs. After the legal history chapters I introduced the regulation of the in force statutory provisions of counterfeiting money in several foreign countries (primarily German, Austrian, and Anglo-Saxon legal systems). After the comparative law discussions I analysed the international and European Union legal sources. Finally in the ending part of the second part I analysed the in force Hungarian regulation and I formulated de lege ferenda suggestions and in the criminological chapter I researched the legal and non-legal means of crime prevention.

The third part about the counterfeiting of stamps and fourth part of non-cash payment instrument related crimes was built up in a similar method.

The fifth and ending part of my dissertation summarizes the criminal law and criminological theses criminal offenses relating to counterfeiting currencies and philatelic forgeries,

1. The crime of counterfeiting money is a huge economic risk for the states. We pay the costs in three ways:

- redistribution cost which means that the purchasing power is declining for those where they found the counterfeit money.
- prevention cost, which consists of the costs combatting counterfeiting money.

- and the confidence costs, which means that the trust in money as a payment method by the citizens and states is shaken.
2. With the spread of the non-cash payment instruments (credit cards, meal vouchers, electronic money) with many regards our life becomes more convenient but the criminals with newer and newer technological means and methods can misuse these payment instruments.
 3. It is important to prevent the crime due to the above mentioned risks, which can be achieved with the adequate criminal law and non-legal means. The main goal of the dissertation is to explore these.
 4. The crime of counterfeiting money has a long history, it is probably as old as the use of money. The counterfeit money has appeared before the coinage of money, which can be proved by the legal sources and the archeological findings.
 5. The ancient civilizations already punished the crime as fraud, and later was regulated separately, individually. In the ancient in the age of the Principate appeared the concept that counterfeiter with his or her conduct breaches the monarch and with this he or she commits treason, disloyalty.
 6. The concept which appeared at the Principate remained for centuries in the European countries thinking in the middle age. Due to this the customary law (e.g. the Sachsen Spiegel) and the written law (e.g. the Consitutio Criminal Carolina) said it shall be punishable with rigor. The sanction was typically death penalty, body truncation penalties, pecuniary fine and imprisonment.
 7. In the age of enlightenment and the civil codes this concept started to change and gradually counterfeiting money was reclassified as a crime against property. Cesare Beccaria was the first who denied the public law characteristics of the crime. The punishments became more humane and the main sanction was imprisonment.
 8. In the beginning of the legal development in Hungary counterfeiting money was punishable by the customary law. The first written law is from the age of reign of King Andrew the third.
 9. Later it appeared in more acts like in reign of Károly Róbert and in the acts of King Matthias. In the age of the reign of Matthias the first, counterfeiting was expressis verbis stated that as a disloyalty crime, just as in other middle age countries. Thus the punishment was death for the perpetrators.
 10. The Tripartitum from Werbőczy István which was a customary law compilation and defined the legal practice for centuries regarded counterfeiting as treason.

11. The chaotic and war like state in the 16th century was favoured by the counterfeit money makers so we can name this age as the “heyday of counterfeiting money.”
12. The Act IX of 1723 also maintained the public law nature of the crime of counterfeiting, if the counterfeiting was committed with more the 50 Forints than the sanction was capital punishment and confiscation of property. The Act stayed in force even in the middle of 19th century and it did not comply with the expectations of the age. Problems appeared in the legal practice when the paper money appeared and the capital punishment was considered as a too strict by the courts.
13. The Code-Csemegi abolished the death penalty against counterfeiters and regulated the statutory provisions in ten paragraphs.
14. The Act V of 1961 classified counterfeiting money as a crime against the national economy and regulated it with the crime of stamp forgery.
15. The Act IV of 1978 simplified the regulation. The criminal law concept of money was defined in a separate legislative decree. Rich legal practice developed Under the scope of the Act. Primarily there were problems regarding with distinguishing, counts and the perpetration object.
16. All of the analysed foreign in force regulation models punishes counterfeiting money with great rigor. The German Criminal Code gives big freedom to the courts. They ascertain the statutory provisions at the perpetration objects even in the case of so called fantasy moneys due to this also breaches the legal tender according to the teleological interpretation.
17. Even today the most important multilateral international convention regarding the suppression of counterfeiting money is the Geneva Convention adopted in 1929. The Convention contains a lot of regulation regarding cooperation in criminal matters, it is the bases of the European Union’s legal sources and it prescribes for the signing states that the foreign currencies shall not be discriminated by the aspect of criminal law protection.
18. The European Union in the 2000/383/IB no. Council Framework decision prescribed for the first time legal harmony obligations to the Member States to effectively protect the euro currency which was introduced in 2002. The European Council and the European Parliament adopted the 2014/62/EU Directive for the proposal of the European Commission which replaced the earlier Council Framework decision. This established minimum regulations regarding criminal law for the Member States.
19. After the analyses of the statutory provisions of counterfeiting money in the Hungarian Criminal Code, it can be established that the Hungarian regulation complies with the international and the EU legal sources.

20. De lege ferenda I recommend the restoration of the uttering of counterfeit money as an independent statutory provision. Firstly this can provide us with more realistic statistical picture of the serious counterfeiting of money cases and the relatively petty uttering money cases will be registered separately. Secondly according to the current regulation in small risk cases a rigorously sanctioned crime type of criminal procedure can be initiated which is unnecessary both in general and special prevention wise and not takes into account it's dangerousness to society.

21. My next suggestion is to abolish the Aiding in Counterfeiting Operations titled crime due to the fact that this statutory provision is not required by the European Unions regulation, the preparation of counterfeiting money is sufficient to comply with our legal harmonization obligations, furthermore it is almost a non-existent crime in the practice.

22. Lastly I recommend the clarification perpetration object of counterfeiting money. I would consider the making of fake money within the counterfeiting and I would use a taxation with regards to securities

23. In combatting counterfeiting firstly the protection of production technology of money and secondly the education of financial institute workers and citizens are considered as non-legal means in the active crime prevention. The Hungarian National Bank in the recent years renewed the banknotes which can reduce this form of crime. The Pericles 2020 action programme is a positive example for the active form of defense toolbar, in which I recommend Hungary to participate more actively.

24. The in force provisions of stamp forgery in the Hungarian Criminal Code complies with the formal requirements of the criminal law legislation according to my view there is no need to modify the provisions.

25. If the numbers of stamp forgery rises in the future I would recommend de lege ferenda to raise the sanction to five year imprisonment such as in the German regulation and also I would punish preparation of the crime.

26. With the spread of the non-cash payment instruments the crimes related to it also raised.

27. The evolution of information-technology resulted in newer and newer means (like skimmer devices, phishing) for the perpetrators to commit crime fast and efficiently.

28. It is a positive development that the European Union made a proposal for a new Directive, if it is adopted it will modernize the non-cash payment instrument related crimes in the Member States and it will also establish a legal harmonization which could restrain the perpetrators the so called forum shopping phenomenon.

29. I would recommend de lege ferenda to use an exemplary listing instead of the exhaustive listing with regards to the electronic non-cash payment instruments. I would include the virtual payments in the definition and I would base this on the regulation of the Directive proposal even if it not comes into effect.

30. I recommend de lege ferenda to abolish the statutory provisions of Aiding in Counterfeiting Cash-Substitute Payment Instruments from the Criminal Code. According to my view the provision is an unnecessary duplicate after that the preparation of the Counterfeiting Cash-Substitute Payment Instruments is already punishable.

IV. Rész

A témakörből készült publikációs jegyzék

7. A szerző publikációs jegyzéke

2018

1. Tóth Dávid: A bankkártya csalások büntetőjogi szabályozása Németországban In: Koncz István, Szova Ilona (szerk.) PEME XVI. PhD - Konferencia: A 15 éves PEME XVI. PhD - Konferenciájának előadásai (Budapest, 2018. április 11.). 329 p. Konferencia helye, ideje: Budapest, Magyarország, 2018.04.11 Budapest: Professzorok az Európai Magyarországiért Egyesület, 2018. pp. 100-112. (ISBN:978-615-5709-03-6)

2017

1. Tóth Dávid: The regulation of counterfeiting money in the German Criminal Code. In: Tuboly-Vincze Gabriella (szerk.) XV. Országos Grastyán Konferencia előadásai. Pécs: PTE Grastyán Endre Szakkollégium, 2017. pp. 120-130.
2. Mezei Kitti, Tóth Dávid: A készpénz-helyettesítő fizetési eszközökkel kapcsolatos bűncselekmények. In: Hollán Miklós, Barabás A. Tünde (szerk.): A negyedik magyar büntetőkódex: régi és újabb vitakérdések. 384 p. Budapest: MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont, 2017. pp. 297-308. (ISBN:978-963-418-012-8).
3. Tóth Dávid: A pénzhamisítás törvényi tényállása de lege lata és lege ferenda. In: MAGYAR JOG 64:(9) pp. 545-552. (2017).
4. Tóth Dávid: The Regulation of Counterfeiting Money in the German Criminal Code. In: Kafr El-Sheikh (Szerk.): ZESZYTY NAUKOWE TOWARZYSTWA DOKTORANTÓW UNIWERSYTETU JAGIELLOŃSKIEGO 4:(19) pp. 43-62. (2017).
5. Tóth Dávid: A bankkártyával kapcsolatos bűncselekmények prevenciósi eszközei In: Koncz István, Szova Ilona (szerk.) PEME XV. PhD - konferencia. 245 p. Konferencia helye, ideje: Budapest, Magyarország, 2017.11.08 Budapest: Professzorok az Európai Magyarországiért Egyesület, 2017. pp. 182-192. (ISBN:978-615-5709-02-9).

2016

6. Gál István László, Tóth Dávid: A pénzhamisítás gazdaságbiztonsági kockázatai. In: SZAKMAI SZEMLE: A KATONAI NEMZETBIZTONSÁGI SZOLGÁLAT TUDOMÁNYOS-SZAKMAI FOLYÓIRATA 4: pp. 158-176. (2016).
7. Tóth Dávid: A pénzhamisítás egyetemes jogtörténete In: Ádám Antal (szerk.) PhD Tanulmányok 14. 155 p. Pécs: PTE ÁJK Doktori Iskola, 2016. pp. 137-155.
8. Tóth Dávid: A pénzhamisítás hazai tényállása nemzetközi és Európai Uniós jogforrások tükrében. In: Keresztes Gábor (szerk.) Tavasz Szél 2016 = Spring Wind 2016. Tanulmánykötet. I. kötet: Agrártudomány, állam- és jogtudomány, föld- és fizikatudomány, had- és rendészettudomány. 574 p. Konferencia helye, ideje: Budapest, Magyarország, 2016.04.15-2016.04.17. Budapest: Doktoranduszok Országos Szövetsége, 2016. pp. 392-404.
9. Tóth Dávid: A pénzhamisítás deliktumának szabályozása Németországban. In: Kecskés Gábor (szerk.) Doktori Műhelytanulmányok 2016. 242 p. Győr: Széchenyi István Egyetem Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola, 2016. pp. 229-242.

2015

10. Tóth Dávid: A pénzhamisítás elleni küzdelem nemzetközi irányai. In: Koncz István – Szova Ilona (szerk.) XI. Ph. D. - Konferencia előadásai. Professzorok az Európai Magyarországiért Egyesület, Budapest. 2015. pp. 87-98.
11. Mezei Kitti, Tóth Dávid: Információs bűncselekmények. In: BÜNTETŐJOGI SZEMLE 4:(1-2) pp. 81-86. (2015).
12. Tóth Dávid: A készpénzkímélő fizetési megoldások büntetőjogi védelme In: Koncz István, Szova Ilona (szerk.) Közös Tudományos Sikerek című X. Ph.D. jubileumi konferencia előadásai. Konferencia helye, ideje: Budapest, Magyarország, 2015.04.02 Budapest: Professzorok az Európai Magyarországiért Egyesület, 2015. pp. 35-46. (ISBN:978-963-89915-5-3)
13. Tóth Dávid: A készpénz-helyettesítő fizetési eszközökkel kapcsolatos bűncselekmények büntetőjogi szabályozása In: Kecskés Gábor (szerk.) Doktori Műhelytanulmányok 2015. 270 p. Győr: Széchenyi István Egyetem Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola, 2015. pp. 226-237.

14. Tóth Dávid: A pénzhamisítás joghistóriája In: Pécsi Tudományegyetem Doktorandusz Önkormányzat (szerk.) IV. Interdiszciplinális Doktorandusz Konferencia. Konferencia helye, ideje: Pécs, Magyarország, 2015.05.14-2015.05.15. Pécs: Pécsi Tudományegyetem Doktorandusz Önkormányzat, 2015. pp. 41-55. (ISBN:978-963-642-830-3)
15. Tóth Dávid: The new Directive related to counterfeiting. In: Czeferner Dóra, Mikó Alexandra (szerk.) XIII. Országos Grastyán Konferencia előadásai. 344 p. Konferencia helye, ideje: Magyarország, 2015.03.19-2015.03.21. Pécs: PTE Grastyán Endre Szakkollégium, 2015. (ISBN:978-963-642-760-3)
16. Tóth Dávid, Mezei Kitti: Information related crimes in Hungary In: Ігор Пасічник (szerk.) МАТЕРІАЛИ ІV Міжнародної науково-практичної конференції МАЛИНОВСЬКІ ЧИТАННЯ. Konferencia helye, ideje: Ostroh, Ukrajna, 2015.11.13-2015.11.14. Ostroh: pp. 111-117.
17. Tóth Dávid: A pénzhamisítás történeti fejlődésének máig ható tanulságai. In: MAGYAR JOG 62:(11) pp. 655-662. (2015)
18. Tóth Dávid: Credit card fraud in Hungary In: Tuboly-Vincze Gabriella (szerk.) XIV. Országos Grastyán Interdiszciplináris Konferencia előadásai. Konferencia helye, ideje: Pécs, Magyarország, 2015.10.05-2015.10.06. Pécs: PTE Grastyán Endre Szakkollégium, 2015. pp. 86-95. (ISBN:978 963 642 980 5)
19. Tóth Dávid, Nagy Zoltán András: Computer related economic crimes in Hungary. In: JOURNAL OF EASTERN EUROPEAN CRIMINAL LAW 2: pp. 165-174. (2015).
20. Tóth Dávid: The regulation of counterfeiting currency in Hungary and in the EU. In: І Малиновського (szerk.) Malinovszvki Csitannja = МАЛИНОВСЬКІ ЧИТАННЯ: Materiali III Mizsnarohnoji naukovu-nrakmcnoji konferenciji = МАТЕРІАЛИ III Міжнародної науково-практичної конференції. 302 p. Konferencia helye, ideje: Tashkent, Üzbegisztán, 2014.10.14-2014.10.15. Ostroh: Національний університет Острозька академія, 2014. pp. 178-188.
21. Tóth Dávid: A pénzhamisítás szabályozásának története Magyarországon. In: JURA 20:(2) pp. 256-263. (2014).
22. Tóth Dávid: A bélyeghamisítás büntetőjogi szabályozása. In: Koncz István, Szova Ilona (szerk.) A Tudomány szolgálatában: PEME IX. Ph.D. Konferencia. Konferencia helye, ideje: Budapest, Magyarország, 2014.10.29 Budapest: Professzorok az Európai Magyarországiért Egyesület, 2014. pp. 165-176. (ISBN:978-963-89915-4-6)

23. Tóth Dávid: A készpénz-helyettesítő fizetési eszközökkel kapcsolatos bűncselekmények az új Btk.-ban. In: Herke Boglárka (szerk.) Tudomány - Tudás - Disszemináció. II. Minősítő Konferencia Előadás-kivonatai. Konferencia helye, ideje: Pécs, Magyarország, 2014.09.18-2014.09.19. (Pécsi Tudományegyetem Grastyán Endre Szakkollégium) Pécs: Pécsi Tudományegyetem Grastyán Endre Szakkollégium, 2014. pp. 41-42. (ISBN:9789636426798).

2013

24. TÓTH Dávid: *A pénzhamisítás szabályai az új Büntető Törvénykönyvben* In: Szamonek Vera (szerk.): 11. Országos Interdiszciplináris Grastyán konferencia előadásai. Pécs, Pécsi Tudományegyetem Grastyán Endre Szakkollégium, 2013. pp. 422-429. (ISBN:978-963-642-547-0).